

Αύγουστος Βεϊνόγλου. Augustus Veinoglou

Conception of the Shore, 2023.

Ζωγραφική με μολύβι και μελάνι σε χαρτί και γλυπτά με διαφορετικά υλικά/ Drawings with pencil and ink on paper and sculptures with various materials

Με μια σειρά σχεδίων και γλυπτών, ο Αύγουστος Βεϊνόγλου δημιουργεί προτάσεις και αντικείμενα που παραπέμπουν σε χώρους της Λαυρεωτικής, όπου ο καλλιτέχνης περιπλανήθηκε και φωτογράφησε εντατικά σε νεαρή ηλικία. Στα σχέδια του διακρίνονται απαράγνωτα ενός νοερού χάρτη, που εναρμονίζονται με σημεία και τυπολογίες του τοπίου της Λαυρεωτικής και πιο συγκεκριμένα της ακτογραμμής και την απαξιωμένη αρχιτεκτονική της πόλης του Λαυρίου και των πληθύνον βιομηχανικών χώρων. Τα γλυπτά-μακέτες ερευνούν τα διάφορα διάσπαρτα και άναρχα παραλήμματα και τους δομημένους χώρους της περιοχής αντιμετωπίζοντας τα ως μεταφορικά σχήματα της νεο-μυθολογίας της περιοχής.

Αύγουστος Βεϊνόγλου, Conception of the Shore, 2023.

With a series of drawings and sculptures, Augustus Veinoglou alludes to spaces of Lavreotiki, where the artist wandered and intensely photographed at a young age. In his drawings, fragments of a dreamlike map can be discerned, harmonizing with points and typologies of the Lavreotiki landscape, specifically the coastline and the depreciated architecture of the city of Lavrio and the nearby industrial areas. The sculpture-models explore the various scattered and anarchic juxtapositions as well as the structured spaces of the area, treating them as metaphorical forms of the region's neo-mythology.

Eva Isleifs

Paradox of Value, 2023.

Χυτευμένο Αλουμίνιο, 130 x 40 x 130 εκ./ Cast Aluminum, 130 x 40 x 130 cm.

you were here, 2023.

Φωτεινή επιγραφή, 44 x 26 x 8 εκ. / Sign, 44 x 26 x 8 cm.

Το κίνητρο της Eva Isleifs ήταν να συνδεθεί με το πνεύμα της περιοχής. Εκτός από την επίπονη έρευνα της, η Isleifs επικαλέστηκε την ύπαρξη ενός φανταστικού κρυστάλλινου ορυκτού, το *Water Diamond* που δυνητικά θα φανερώανε πληροφορίες και φαινόμενα, ή αλλιώς το πνεύμα του τόπου. Στα γλυπτά της ενσωματώνονται υπαρκτά σύμβολα και στοιχεία. Με τη σταγόνα του νερού, η Isleifs κάνει αναφορά στην εξοικονόμηση του νερού κατά τη μεταλλουργική διαδικασία και με το Αθηναϊκό τετράδραχμο στην εκμετάλλευση των ορυχείων της Λαυρεωτικής με στόχο την παραγωγή μεταλλικού αργύρου από την πόλη-κράτος των Αθηνών. Αφενός οι συμβολισμοί είναι οι συνδέσεις με την ιστορία και τα γεγονότα, αφετέρου γίνονται το ερέθισμα για να αναρωτηθούμε πως προκύπτουν οι κοινωνικές αξίες και εν τέλει τι είναι πολύτιμο. Ο τίτλος του έργου *Paradox of Value* παραπέμπει στο έργο “An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations” (1776) του οικονομολόγου Adam Smith. Η Isleifs θέτει σε κρίση ότι αγαθά, όπως τα διαμάντια που δεν είναι απαραίτητα για την επιβίωση πωλούνται σε υπερβολικά υψηλότερες τιμές από άλλα, όπως το νερό που είναι υπερπολύτιμο. Με τη φωτεινή μπλε σήμανση σε σχήμα σταγόνας και τη φράση “you were here” (ήσουν εδώ), η Isleifs δημιουργεί ένα λεκτικό και οπτικό παιχνίδι θέλοντας ταυτόχρονα να τιμήσει τους μεταλλωργούς που υπήρξαν εδώ στη Λαυρεωτική και να επισημάνει ότι το νερό, παρά οτιδήποτε άλλο, είναι πολύτιμο για τη ζωή.

Eva Isleifs

Eva Isleifs’ motivation was to connect with the spirit of the region. In addition to her on-site research, Isleifs invoked the existence of a fantastical crystalline mineral, the *Water Diamond* which potentially would reveal information and phenomena, or in other words, the essence of the place. Her sculptures incorporate tangible symbols and elements. Through the water droplet, Isleifs references water conservation during the metallurgical process, while using the Athenian tetradrachm symbolizes the exploitation of the Lavreotiki mines to produce metallic silver for the city-state of Athens. On one hand, the symbolism represents connections to history and events, while on the other hand, they serve as stimuli to ponder how social values emerge and ultimately what is precious. The title of the artwork, Paradox of Value, alludes to the economist Adam Smith’s work “An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations” (1776). Isleifs challenges the notion that goods that are not essential for survival, such as diamonds, are sold at excessively higher prices compared to others, such as water, which is supremely valuable. By employing an illuminated blue sign in the shape of a droplet along with the phrase “you were here”, Isleifs crafts a clever interplay of language and visuals. Simultaneously, her intention is to honor the miners who once worked in Lavreotiki while also emphasizing the paramount importance of water for sustaining life.

Μαρία Ευσταθίου. Maria Efstathiou

Extended ground, 2023.

Πορσελάνη χρωματισμένη με οξειδία μετάλλων και χύμα από την περιοχή του Λαυρίου/ Porcelain colored with metal oxides and soil from the Lavrio region

Εμπνευμένη από τον γεωλογικό πλούτο και την πλούσια μεταλλευτική ιστορία του Λαυρίου, η Μαρία Ευσταθίου χρησιμοποιεί ως πρώτες ύλες τα μέταλλα που αφθονούν στην Λαυρεωτική και χύμα που έχει συλλέξει από την ίδια την περιοχή για να δημιουργήσει μία σειρά μικρο γλυπτών από πορσελάνη. Μέρος αυτών, αναπαριστούν υλικά απορρίμματα που προέρχονται είτε από τη μεταλλευτική δραστηριότητα του 19ου και 20ου αιώνα , είτε από τη σύγχρονη εποχή και το φυσικό τοπίο του Λαυρίου. Η εγκατάσταση *Extended Ground*, λειτουργεί σαν μία παλέτα χρωμάτων και υφών που παραπέμπει σε αυτή την ιστορική περιοχή εξόρυξης, αποτυπώνοντας τις γεωλογικές διεργασίες που διαμόρφωσαν αυτά τα ορυκτά για χιλετίες.

Maria Efstathiou

Inspired by the geological wealth and the rich mining history of Lavrio, Maria Efstathiou utilizes the metals abundant in Lavreotiki and soil collected from the region itself, to create a series of small porcelain sculptures. Part of these sculptures represent discarded materials originating either from the mining activities of the 19th and 20th centuries or from the modern era and the natural landscape of Lavrio. The installation Extended Ground functions as a palette of colors and textures that alludes to this historical mining area, capturing the geological processes that shaped these minerals for millennia.

Γεωργία Κοτρέτσος. Georgia Kotretsos

LAP: AIR & PALM. 2023.

180 λ. κοπανιστός αέρας, σκόνη, αρχειακή εκτύπωση, μπρούτζος / 180 liters of compressed air, dust, archival print, bronze

Αφετηρία της εγκατάστασης είναι η περιοχή Κυπριανός και το Φοινικόδασος του Λαυρίου μέχρι την ξακουστή Ευτέρπη. Αυτός ο τόπος είναι η αφετηρία της έρευνας του έργου αλλά πάνω απ’ όλα ο τόπος που ανανέω πνευματικά, ψυχικά και σωματικά. Από τις αρχές του 2023 έως και τα εγκαίνια της έκθεσης θα έχω συλλέξει σε φιάλες 130 lt αέρα από την ευρύτερη περιοχή για προσωπική χρήση μετά το πέρας της έκθεσης. Αυτό το έργο είναι συνέχεια της συλλογής αέρα του κέντρου της Αθήνας που κατόπν μετέφερα σε φιάλες των 8lt “ATHENS AIR” οι οποίες με συνδεδεαν στους προορισμούς το 2022 εκτός Αθηνών – σε τριάντα προορισμούς στο σύνολο. Το έργο επεκτείνεται με μια χειρνονομία χρησιμοποιώντας σκόνη και καταλήγοντας στο ευρηματικό βιολογικό καθαρισμό του 1880 στη καρδιά του Φοινικόδασσους.

Georgia Kotretsos

The starting point of the installation is the area of Kyprianos and the Phoenixodasos of Lavrio, up to the renowned Euterpe. This place serves as the point of departure for the project’s exploration, but above all, it is the place where I breathe spiritually, mentally, and physically. From the beginning of 2023 until the exhibition’s opening, I will have collected 130 liters of air from the broader region in bottles for personal use after the exhibition concludes. This work is a continuation of the air collection from the center of Athens, which I subsequently transferred into 8-liter bottles labeled as “ATHENS AIR,” accompanying me to destinations outside Athens in 2022—a total of thirty destinations. The project expands through a gesture involving dust and culminates in the ingenious biological purification of 1880 at the heart of Phoenixodasos.

Παναγιώτης Λάμπρου. Panayiotis Lamprou

Κόνις / Konis. 2022.

Εκτυπώσεις σε φωτογραφικό χαρτί/ Prints on photographic paper

Το ενδιαφέρον μου στη Λαυρεωτική εστιάζει σε δυο ιστορικά συμβάντα και μια αρχαία τεχνικά φυσική κατασκευαστική λύση, άγνωστη σε μας. Η νίκη των Ελλήνων έναντι των Περσών επιτεύχθηκε πρώτα στις αρχαίες στοές του Λαυρίου. Ο επιχειρηματίας Σερπιέρη συναντά τον κλέφτη Κίτσο από το Χάος και συμφωνούν στην σπείταει του χώρου εξόρυξης. Η αρχαία τεχνική κατασκευής κονιάματος ή κόνις, είχε τη δυνατότητα να ομογενοποιεί την κάθε επιφάνεια και να την στεγανοποιεί, δημιουργώντας τα περίφημα αρχαία λουτρά για το πλύσιμο των ορυκτών. Η σειρά των φωτογραφιών *Κόνις* παρουσιάζει αποσπάσματα από τις συνοικίες του Λαυρίου. Πρόθεση είναι η σύνδεση των στοιχείων της μνήμης και η ανάδειξη ιστορικών γεγονότων που έρχονται σε δεύτερη ή και τρίτη θέση στην επίσημη ιστορική συλλογική μνήμη. Με ενδιαφέρει η θέση του καλλιτέχνη, που θέλει να αποδώσει τα εύσημα στο ήθος της ιστορικής αλήθειας που είναι καλυμμένο από τον όγκο της ιστορικής εντύπωσης.

Panayiotis Lamprou

My interest in Lavreotiki focuses on two historical events and an ancient technical construction solution, unknown to us. The victory of the Greeks over the Persians was first achieved in the ancient stoas (colonnaded walkways) of Lavrio. Entrepreneur Serpieri meets the bandit Kitsos from Chaos and they agree to supervise the mining area. The ancient technique of constructing ‘konias’ or ‘konis’ had the ability to homogenize every surface and make it waterproof, creating the famous ancient baths for mineral washing. The series of photographs titled *Konis* presents excerpts from the neighborhoods of Lavrion. The intention is to connect elements of memory and highlight historical events that rank second or even third in the official historical collective memory. I am interested in the artist’s position, which aims to give credit to the trace of historical truth, obscured by the bulk of historical impressions.

Μαρία Νικηφοράκη. Maria Nikiforaki

Tongue Animal. 2023.

Performance video. Full HD. Διάρκεια/ Duration: 11’45”

Σύλληψη/ σκηνοθεσία: Μαρία Νικηφοράκη. **Conception/ direction:** Maria Nikiforaki

Μουσική/ Music: Orphia

Audio mixing/mastering: Άγγελος Κατάλης/ Angelos Katselis

Drone video: Arch Labyrinth

Ζώο/ Animal: Μαρία Νικηφοράκη/ Maria Nikiforaki

Το *Tongue Animal* είναι ένα ζώο που βγαίνει τη νύχτα. Γλείφει τη γη, και επικοινωνεί με τα πνεύματα. Χορεύει πάνω σε ένα τόφο, κυματίζει το σώμα του στον ουρανό. Μια σειρά από ζωάδες κυματισμούς του σώματος συνομιλούν με το λόφο. Το σώμα και οι πέτρες χορεύουν σε μια παλμική μελωδία. Μία κάμερα καταγραφει το τοπίο πίσω απο το σώμα, μέσα από το σώμα. Η περιφορμια αποτελείται από μια χορογραφία ενός “ζώου” που διασχίζει τη κορυφογραμμή του λόφου του Πάρκου, σε μια κίνηση που πατάει πάνω στον ήχο ενός tongue drum. Το tongue drum ή αλλιώς hang drum είναι όργανο που έχει προεέλσει απο αρχαίους πολιτισμούς, παράγει ήχους πνευματικούς που μετατρέπουν το τοπίο σε τελετουργικό τόπο ευγένιασης και επαναβίωσης της συμβολικότητας ενός τόφου. Το έργο εννέεται από το Τεχνολογικό Πολιτιστικό Πάρκο Λαυρίου και πιο συγκεκριμένα την παρουσία του dry tomb, ενός τόπου υγειονομικής ταφής ρυπασμένων εδαφών. Άζοντας για την κίνηση αποτελεί η συναισθηματική αντανάκλαση του τοπίου που φέρει τις πέτρες ως πνευματικά στοιχεία μνημείου.

Maria Nikiforaki

The *Tongue Animal* is a creature that emerges at night. It licks the earth, communicating with spirits. It dances on a grave, waving its body in the sky. A series of animalistic body undulations engage in a dialogue with the hill. Body and stones dance to a pulsating melody. A camera captures the landscape behind the body, through the body. The performance entails the choreography of an ‘animal’ traversing the ridge of the Park’s hill, in a motion that syncs with the sound of a tongue drum. The tongue drum, also known as a hang drum, is an instrument originating from ancient civilizations, producing spiritual sounds that transform the landscape into a ritualistic place of healing and reviving the symbolic essence of a tomb. The work draws inspiration from the Technological Cultural Park of Lavrio, specifically the presence of the dry tomb—a site for the hygienic disposal of polluted soil. The emotional reflection of the landscape, bearing stones as spiritual components of a monument, serves as the axis for this work.

Διοργάνωση και επιμέλεια: Αμαλία Χαρικιπούλου, εμπνευστρια του Lavreotiki art project & ιδρύτρια της ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ ΑΜΚΕ

Φορέας οργάνωσης: ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗ- ΑΜΚΕ

Επιμελητική και ερευνητική υποστήριξη: Αναστάσιος Βλάχος -πρόεδρος Εταιρείας Μελετών Λαυρεωτικής, Χριστίνα Δηλάρη -μουσεολόγος, Μαρία Καγιόφα-πρώην πρόεδρος του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Λαυρίου & PhD Αρχαιολόγος, Γεωργία Κοτρέτσος - εικαστικός & ιδρύτρια του THE TELOS SOCIETY, Νικηφόρος Μειμαρόγλου -επιστημονικός συνεργάτης ΜΠΟΥΛΟΥΚΙ, μηχανικός & υποψήφιος διδάκτορας της σχολής Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ, Ελένη Μιχαηλίδη -επιμελήτρια σύγχρονης τέχνης, Ειρήνη Μιχαηλίδου –πρόεδρος του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Λαυρίου & γεωπόνος, Ιωάννα Ντούτσιτ- υπεύθυνη έργων κληρονομιάς ΜΠΟΥΛΟΥΚΙ & χημικός μηχανικός του ΕΜΠ, Ασημάκης Χαδομέλης -διευθυντής Τεχνολογικού Πολιτιστικού Πάρκου Λαυρίου & χημικός μηχανικός

Δικτυακός κατάλογος της ερευνητικής περιόδου: THE TELOS SOCIETY

Αρχιτεκτονική Μελέτη: Κωνσταντίνος Μαρούλας- αρχιτέκτονας μηχανικός

Φωτισμός: Χριστόφορος Δουλγέρης -εικαστικός φωτογράφος

Θερμές Ευχαριστίες: Ευαγγελία Βελετάκου –πρόεδρος Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου «ΘΟΡΙΚΟΣ», Παναγιώτης Ζωτιάδης –baristi & ιδιοκτήτης LOT 51, Σπύρος Λάππας –baristi & ιδιοκτήτης στο LOT 51, Γιάννης Λιάμπης –συντηρητής μνημείων-έργων τέχνης & μουσεολόγος, Δημήτρης Λουκάς –πρόεδρος του Ορυκτολογικού Μουσείου Καμάρτζας, Δέσποινα Μπαλόπητα –υπεύθυνη εκδόλωσης Τεχνολογικού Πολιτιστικού Πάρκου. Λαυρίου & μουσεολόγος, Ιωάννης Οικονομάκης -πρόιστάμενος πολιτιστικών δομών Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου «ΘΟΡΙΚΟΣ», Φιλώ Πέππα –μέλος παιδαγωγικής ομάδας του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Λαυρίου, Όλγα Σενή -υπεύθυνη μελετών-πολιτισμού του Τεχνολογικού Πολιτιστικού Πάρκου & αρχιτέκτονας, Κώστας Σπηλιόπουλος –manager of technology and quality, baristi & ιδιοκτήτης στο LOT 51

Campus Novel

Healing Earth. 2023.

Video δοκίμιο / Video Essay

Το Λαύριο αποτελεί μια παραδειγματική περίπτωση περιβαλλοντικής απώλειας καθώς η πόλη κυριολεκτικά είναι χτισμένη πάνω στις τοξικές αποθέσεις και βιώνει τις επιπτώσεις των ανθρωπογενών παρεμβάσεων. Η ομάδα Campus Novel επιχειρεί να εντοπίσει τα φυτά που βοηθούν στην αποκατάσταση του περιβάλλοντος, να παρατηρήσει τις φυσικές διεργασίες που αργά “θεραπεύουν” το έδαφος και να θέσει σε κρίση την ουτοπία της μεγέθυνσης επαναξιολογώντας τα οικολογικά και πολιτικά όρια της.

Campus Novel

Lavrio stands as an exemplary case of environmental loss, as the city is literally built upon toxic deposits experiencing the implications of human interventions. The Campus Novel group endeavors to identify plants that aid in environmental restoration, to observe the gradual natural processes that “heal” the soil, and to question the utopia of growth by reevaluating its ecological and political boundaries.

Γιώργος Παλαμάρης. George Palamaris

Some grams of silver. 2023.

Πετρώματα, φως, αξίνα, ασήμι/ Rocks, light, axe, silver

Για την γλυπτική του εγκατάσταση, ο Γιώργος Παλαμάρης, μοιάζει να επιχειρεί να διεisdύσει στο τοπίο για να μάθει για τις ιδιότητες των πετρωμάτων και να ανασύρει από τις υποφωτιστες γαλιρίες τους εργάτες. Χρησιμοποιώντας υλικά και εργαλεία από την διαδικασία της εξόρυξης, η εγκατάσταση θέτει μια φανταστική εξίσωση με παράγοντες την πρώτη ύλη, το ανθρώπινο δυναμικό και το τελικό προϊόν. Ο Παλαμάρης αντιστοιχίζει το βάρος ενός μέσου μεταλλωργικού με το βάρος των πετρωμάτων και το βάρος μιας μικρής ποσότητας ασημιού με ένα νόμισμα.

George Palamaris

In his sculptural installation, Giorgos Palamaris seems to be attempting to penetrate the landscape in order to understand the properties of the rocks and to bring the workers out from the dim galleries. By employing materials and tools from the extraction process, the installation establishes an imaginative equation involving elements of raw material, human labor, and the final product. Palamaris equates the weight of an average miner with the weight of the rocks and the weight of a small quantity of silver with a coin.

Κατερίνα Παπαζήση. Katerina Papazissi

Down to the Paradise City. 2023.

Ζωγραφικό έργο και γλυπτά από κερί και λαδομπογιά/ Painting and sculptures made from wax and oil paint

Το έργο είναι μια εγκατάσταση σε δύο μέρη. Ένα δεκάμετρο ζωγραφικό έργο σε ρολό χαρτί, και μια σειρά γλυπτών από κέρι και λαδομπογιά. Τα βασικά μου υλικά είναι οι ‘σκουριές’, οι μαύρες πέτρες, τοξικά αποβλήτα των ορυχείων, που βρίσκονται στοιβαγμένες σε λόφους σε διάφορα σημεία στο Λαύριο, και τα χρώματα λαδιού που χρησιμοποιώ στη ζωγραφική μου. Κάνω ‘φροστάζ’, αποτυπώματα των σκουριών πάνω στο χαρτί, χρησιμοποιώντας oil sticks, μπάρες χρωμάτων λαδιού που φτιάχνω η ίδια στο εργαστήριο. Στην ίδια επιφάνεια αποτυπώνω και μέρη του σώματός μου, με μελάνι χαρακτηρισής. Τα ανθρώρα γλυπτά δημιουργούνται απο καλούπια των σκουριών, μέσα στα οποία χύνω το ίδιο μίγμα που χρησιμοποιώ για τις μπάρες λαδιού. Το έργο καθιστά δεσμούς συγγένειας μεταξύ του σώματός μου, της ζωγραφικής μου πρακτικής και του τοπίου, προεκτείνοντας το ένα μέσα στο άλλο. Προτείνει την δυνατότητα αναθεώρησης της σχέσης μας με τη γη μέσα από την φροντίδα για αυτήν.

Katerina Papazissi

The artwork is an installation in two parts. A ten-meter-long painting on a paper roll and a series of sculptures made from wax and oil paint. The main materials are the “rusts,” black stones, and toxic waste from the mines, which are piled up on hills at various points in Lavrio. I create imprints of the “rusts” on the paper, using oil sticks, bars of oil paint that I make myself in the studio. On the same surface, I also imprint parts of my body using etching ink. The relief sculptures are created from molds of the “rusts,” into which I pour the same mixture I use for the oil paint bars. The artwork establishes connections of kinship between my body, my painting practice, and the landscape, extending one into the other. Indeed, the artwork implies the prospect of reassessing our connection with the earth through attentive and considerate care.

Γιώργος Σαλαμέ. George Salameh

Λαυρεωτικά Ιζήματα/ Lavreotiki’s Sediments. 2023.

Τυπώματα σε φωτογραφικό χαρτί και ριζόχαρτο/ Prints on photographic paper and tracing paper

Ό,τι αφανίζεται και χάνεται, λησμονείται και σβήνεται από τη μνήμη, έως ότου φανερωθεί ξανά και γίνει αντικείμενο ανθρώπινης έρευνας, ή και εκμετάλλευσης.

Με το έργο *Λαυρεωτικά Ιζήματα*, εξερευνώ την περιοχή της Λαυρεωτικής και μελετώ σύγχρονα και αρχαία μέρη που συνδέονται με τον ορυκτολογικό τής πλούτο. Με τα μάτια ενός γεωλόγου εστιάζω στα ιζήματα της λήθης του τοπίου, όπου τα στρώματα των πετρωμάτων και τα βιομηχανικά απομεινάρια αφηγούνται την ιστορία της γης και ιστορίες των ανθρώπων που την κατοίκησαν και τη διαμόρφωσαν μέχρι σήμερα. Ενδόμυχα, εντοπίζω σημεία θέασης και χαρμαιάδες που μας συνδέουν με αυτό τον τόπο.

George Salameh

That which vanishes and is lost, forgotten and fades from memory, until it reappears and becomes the subject of human investigation or exploitation.

Through the artwork *Lavreotiki’s Sediments*, I explore the region of Lavreotiki and examine both contemporary and ancient sites connected to its mineral wealth. With the eyes of a geologist, I focus on the sediment of the landscape’s oblivion, where rock layers and industrial remnants narrate the history of the earth and the stories of the people who inhabited and shaped it, up to the present day. Inwardly, I look for points and rifts that bind us to this place.

Βασιλική Σηφοστρατουδάκη. Vasiliki Sifosstratoudaki

Μερικές έχουν μόνο όνομα και άλλες φέρουν και μια ιστορία. 2023.

Some have a name and others have a story. 2023.

Γλυπτά με πορσελάνη και χαρτί και φωτογραφίες από την εφήμερη επέμβαση στο τοπίο με γλυπτά Sculptures with porcelain and paper and photographs of the ephemeral intervention in the landscape with sculptures

Σύλληψη: Βασιλική Σηφοστρατουδάκη

Concept: Vasiliki Sifosstratoudaki

Performers: Ellianna Otta, Isa Gutierrez Sanchez, Maria Juliana Byck, Θάλεια Δημητροπούλου/ Thalia Dimitropoulou

Διεύθυνση φωτογραφίας/ Photography Direction: Nuno Cassola

Αντιλαμβανόμενη την Λαυρεωτική ως ένα σύμπλοκο και σύνθετο τοπίο, η διαδικασία δημιουργίας του έργου γίνεται είναι ένας τρόπος σύνδεσης και κατανόησης με τα στοιχεία του τόπου αυτού. Εμπνευμένη από τον παραδοσιακό τρόπο μέτρησης χωραφιών με σχοινί ή καλλιτέχνης δημιουργεί, ‘γράφει’ επιτόπιες γραμμές σε διαφορετικά σημεία της Λαυρεωτικής. Για κάθε γραμμή, άλλοτε χρησιμοποιεί εύπλαστα και εύθραυστα υλικά. Η επιτέλεση της γραμμών καταγράφεται με το μέσο της φωτογραφίας. Τόσο η επιτελεστική δράση, όσο και οι φωτογραφίες από την καταγραφή των δράσεων επινοούν παράθυρα θέασης και ορίζοντες, και άρα τρόπους αντίληψης και πλοήγησης στον τόπο της Λαυρεωτικής.

Vasiliki Sifosstratoudaki

Perceiving Lavreotiki as a complex and intricate landscape, the process of creating the artwork becomes a way of connecting and understanding the elements of this place. Drawing inspiration from the traditional method of measuring fields with a rope, the artist creates and ‘writes’ on-site lines at different points in Lavreotiki. For each line, she sometimes uses malleable and fragile materials. The execution of the lines is recorded through photography. Both the performative action and the documentation create frames, thus offering ways of perceiving and navigating through the landscape of Lavreotiki.

Αλέξης Φιδετζής. Alexis Fidetzis

Staring us immobile. 2023.

Video. Διάρκεια/ Duration: 42’

Στις αρχές της δεκαετίας του 80, κατά την πρώτη διακυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, παρουσιάστηκε στην δημόσια τηλεόραση η εκπομπή “Λαυρεωτικά - Η μεγάλη απεργία” που παρουσίαζε μια εκδοχή της νεότερης ιστορίας των ορυχείων του Λαυρίου κατά τον 19ο αιώνα. Η ίδρυση της πόλης και η εκμετάλλευση του εργατικού δυναμικού από τον Ι.Β. Σερπιέρη, η πείση από τις ελληνικές κυβερνήσεις να πουλήσει την εταιρεία του σε ελληνικά χέρια, η στάση των εργατών αλλά και το χρηματοπιστωριακό τύπο σκανδαλο που δρομολόγησε ο Ανδρέας Συγγρός έγιναν κομμάτι μιας αφήγησης που προφανώς σόνασε με την ρητορική της νέας πολιτικής δύναμης που κυβερνούσε τη χώρα. Η σειρά ήταν δημοφιλής και φαίνεται πως λειτουργήσε σαν μάθημα ιστορίας που επηρέασε ιδιαίτερα και την ιστορική συνείδηση των κατοίκων της περιοχής που σε μεγάλο βαθμό ακόμα εξαρτιόταν οικονομικά από τις εργασίες των ορυχείων και του εργοστασίου. Δείγμα αυτού του νέου βλέμματος των Λαυρεωτών απέναντι στην ιστορία του τόπου αποτέλεσε η απόπειρα βανδαλισμού και αποκαθήλωσης του ανδριάντα του Σερπιέρη που βρίσκεται στην κεντρική πλατεία της πόλης, έργο του 19ου αιώνα, φιλοτεχνημένο από τον Γεώργιο Βρούτο. Ο τότε δήμαρχος Λαυρίου, για να προστατέψει το γλυπτό, το μετέφερε στην Εθνική Γλυπτοθήκη στην Αθήνα όπου και παρέμεινε μέχρι πρόσφατα πριν επιστρέψει στην αρχική του θέση. Η παραπάνω συνθήκη, που περιλαμβάνει ιστορική πραγματικότητα, τηλεοπτική μυθοπλασία που οδήγησε στην δημιουργία πολιτικής δράσης καθώς και η διαδικασία μεταφοράς και επιστροφής του γλυπτού αποτελούν την ερευνητική βάση πίσω από το video.

Alexis Fidetzis

In the early 1980s, during the first government of PASOK (Panhellenic Socialist Movement), a TV program titled “Lavreotika - The Great Strike” was presented on public television. The program presented a version of the more recent history of the Lavrion mines in the 19th century. The founding of the town and the exploitation of the labor force by the entrepreneur and founder of the French Mining Company of Lavrion I.B. Serpieri, the pressure from Greek governments to sell his company to Greek hands, the stance of the workers and the stock market scandal initiated by Andreas Syngros became part of a narrative that clearly aligned with the rhetoric of the new political power governing the country. The series was popular and seems to have functioned as a history lesson that significantly influenced the historical consciousness of the inhabitants of the region, who were still economically dependent on the activities of the mines and the factory to a large extent. An example of this new perspective of the people of Lavreotiki towards the history of their region was the attempt to vandalize and remove the statue of Serpieri located in the central square of the town. This statue, a 19th-century work by Georgios Vrontos, was dedicated to I.B. Serpieri. To protect the sculpture, the then mayor of Lavrio had it transferred to the National Sculpture Gallery in Athens, where it remained until recently before being returned to its original location. The above narrative, encompassing historical reality, television fiction that led to political action, as well as the process of transfer and return of the statue, constitutes the research foundation behind the video.

www.lavreotikiartproject.com
fb: Lavreotiki art project
insta: @lavreotikiartproject

Coordination & curation: Amalia Charikiopoulou, initiator of Lavreotiki art project & founder of LAVREOTIKI NPO

Organisation: Lavreotiki NPO

Curatorial & research support: Asimakis Chadoumeli -site manager of the Lavrion Technological Cultural Park & mechanical engineer, Christina Dilari -museologist, Maria Kayafa - former president of the Lavrion Centre of Environmental Education, civil engineer & PhD Archeologist, Georgia Kotretsos -artist & founder of THE TELOS SOCIETY, Nikiforos Meimaroglou -research associate of BOULOUK, civil engineer & PhD candidate at the School of Civil Engineer, NTUA, Eleni Michailidi -curator of contemporary art, Irene Michailidou -resident of the Lavrion Centre of Environmental Education & agronomist, Ioanna Ntoutsis -heritage project manager at BOULOUKI & chemical engineer, Anastasios Vlados -chairman of the Lavrion Studies Company

Online publication of the research period: THE TELOS SOCIETY

Architectural design of the exhibition: Konstantinos Maroulas, architect

Lighting design: Christoforos Doulgeris, fine art photographer

Warm thanks to: Spyros Lappas -baristi & owner of LOT 51, Giannis Liappis - conservator of monuments and artworks & museologist, Dimitris Loukas - president of the Kamarizas Minerals Museum, Despoina Mpalopita -events manager of the Lavrion Technological Cultural Park & museologist, Ioannis Oikonomakis -head of cultural facilities of the Legality of Lavreotiki “THORIKOS”, Filio Peppa - member of the pedagogical team of the Lavrion Centre of Environmental Education, Olga Seni -head of studies-culture of the Lavrion Technological Cultural Park & architect, Kostas Spiiliopoulos -manager of technology and quality, baristi & owner of LOT 51, Evaggelia Veletaku -president of the Legality of Lavreotiki “THORIKOS”, Panayiotis Zotiadis -baristi & owner of LOT 51

Λαυρεωτική Γη, ο απόηχος μιας μακρινής εποχής

Το Lavreotiki Art Project προσκάλεε 12 σύγχρονους εικαστικούς καλλιτέχνες να εξερευνήσουν την πολιτιστική κληρονομιά της Λαυρεωτικής (άυλη, υλική και περιβαλλοντική) και να δημιουργήσουν νέα έργα για την ομάδαική έκθεση με τίτλο *Λαυρεωτική Γη, ο απόηχος μιας μακρινής εποχής*.

Η Λαυρεωτική βρίσκεται στο ΝΑ άκρο της Αττικής, διαθέτει πλούσιο ορυκτό υπόστρωμα και ήδη, από την αρχαιότητα, η εξόρυξη ήταν κεντρική παραγωγική δραστηριότητα. Η εκμετάλλευση αυτών των πολύτιμων υλικών οδήγησε στην ανάπτυξη κοινωνικών και βιομηχανικών δομών. Κατά την κλασική περίοδο τα ορυχεία της Λαυρεωτικής χρηματοδοτούσαν την πόλη-κράτος της Αθήνας. Μετά από μακρά περίοδο εγκατάλειψης, τον 19ο αιώνα, έγινε επανεκκίνηση των μεταλλείων, με σκοπό τη βιομηχανική και οικονομική ανάπτυξη του νέου Ελληνικού κράτους. Το σχέδιο της ανάπτυξης βασίστηκε στη μεταλλευτική και μεταλλουργική κληρονομιά των αρχαίων και ‘συγκροτήθηκε’ από ολόκληρο σχεδόν το τοπίο-γη της Λαυρεωτικής. Με την ίδρυση της Γαλλικής Εταιρείας Μεταλλείων και την Ελληνική Μεταλλευτική και Μεταλλουργική Εταιρεία, το Λαύριο μετατράπηκε σε πρότυπη βιομηχανική πόλη. Τα τελευταία χρόνια, αρμόδιοι φορείς ενήργησαν για να εντάξουν το Γεωπάρκο της Λαυρεωτικής στα μνημεία της παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO. Το Μάιο του 2023, η Λαυρεωτική γη εντάχθηκε στο Δίκτυο Παγκόσμιων Γεωπάρκων της UNESCO και στο Δίκτυο Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων, ως Μνημείο Γεωλογικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Κυριολεκτικά, η γη της Λαυρεωτικής είναι ένα υπαίθριο μουσείο. Εκτός από την επιφάνεια της γης, η ιστορία της είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το υπόστρωμά της. Τα μνημεία και τα κιστά υπολείμματα από τη μεταλλευτική δραστηριότητα δεν βρίσκονται μόνο στην επιφάνεια της, αλλά και στα έγκατα της. Πέρα από τα εκατοντάδες αρχαία εργαστήρια κατεργασίας των ορυκτών, το μήκος των οπώνων στούν που διανοίχτηκαν για να τον εντοπισμό αργυρομολυβδόχων κοιτασμάτων υπολογίζεται σε αρκετές εκατοντάδες χιλιόμετρα. Ακόμα και η ονομασία της Λαυρεωτικής, υποδηλώνει ότι το τοπίο της εκτείνεται πέρα από ό,τι φανερώνεται στην επιφάνεια της. Η λέξη προέρχεται από την αρχαία λέξη «Λαύρα» που σήμαινε στενό πέρασμα, και, πιθανότατα, αναφέρεται στις αρχαίες μεταλλευτικές στοές.

Παρόλο που υπάρχει πλήθος ευρημάτων από τα στοιχεία που συνθέτουν την πολιτιστική κληρονομιά της Λαυρεωτικής, τα περισσότερα από αυτά παραμένουν στην αφάνεια. Το φαινόμενο δεν οφείλεται μόνο στο γεγονός ότι μεγάλο μέρος των μνημείων της βρίσκεται σε υποφώτιστους τόπους, κρυμμένα καλά μέσα στη γη. Οφείλεται και στο ότι δεν έχει γίνει ακόμα αντιληπτό πως οι γεωτόποι, ο ορυκτός πλούτος, η αρχαία αλλά και η νεότερη μεταλλευτική και μεταλλουργική κληρονομιά ουσίους σημαντικό κομμάτι της υλικής, άυλης και περιβαλλοντικής κληρονομιάς της Λαυρεωτικής, και ευρύτερα της Αττικής γης. Εν κατακλείδι, παραμένει εν πολλοίς άγνωστο ότι η Λαυρεωτική είναι ένας πολυεπίπεδος τόπος-μνημείο.

Το Lavreotiki Art Project με την έκθεση *Λαυρεωτική Γη, ο απόηχος μιας μακρινής εποχής* προτάσσει την επιστροφή στο τοπίο της Λαυρεωτικής, μέσα από τη σύγχρονη καλλιτεχνική έρευνα και δημιουργία. Επιδιώχ η του εγχειρίσματος είναι να φανερωθούν και να αναγνωριστούν τα σημεία θέασης του πολιτιστικού της τοπίου. Με μια διαφορετική διατύπωση, να ανιχνευθεί το πώς η ιστορία και το τοπίο μπορούν να μετατραπούν προσωρινά σε εργαστήρια σύγχρονης εικαστικής δημιουργίας.

Οι καλλιτέχνες συμμετείχαν σε προγραμματισμένες ολόήμερες περιηγήσεις στη Λαυρεωτική και παρακολούθησαν εισηγήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε συνεργασία με τοπικούς και άλλους φορείς. Συνέλεξαν πληροφορίες για τον ορυκτό πλούτο, τη μεταλλευτική και μεταλλουργική δραστηριότητα στην αρχαιότητα και τη νεότερη εποχή, τις κοινωνικές δομές που αναπτύχθηκαν και τις προεκτάσεις τους, και τέλος, τις επιπτώσεις της εκμετάλλευσης των μεταλλευμάτων στον περιβάλλον και στον άνθρωπο. Η ερευνητική αυτή περίοδος αποτυπώθηκε ως διαδρασικό στον ψηφιακό κατάλογο «LAVREOTIKI ART PROJECT» που εκδόθηκε από το THE TELOS SOCIETY (2022) και είναι διαθέσιμος ηλεκτρονικά. Τα πρωτότυπα εικαστικά έργα των καλλιτεχνών ολοκληρώθηκαν το καλοκαίρι του 2023.

Ο τίτλος *Λαυρεωτική Γη, ο απόηχος μιας μακρινής εποχής* κάνει άμεση αναφορά στην ιστορική περιοχή και στη γη με τα πολύτιμα υλικά που έχει αναγνωριστεί ως ένα από τα μακροβιότερα και πολυτιμότερα μεταλλευτικά κέντρα. Ταυτόχρονα λειτουργεί και σαν υπενθύμιση της χρονικότητας του τοπίου, της γης και των ανθρώπων που την κατοίκησαν και που εργάστηκαν σε αυτή. Η φράση ‘ο απόηχος μια μακρινής εποχής’ (the echo of a distant time) είναι στίχος από το τραγούδι “Echoes” των Pink Floyd (1971). Η νοσταλγικότητα που αναδύεται από τον στίχο είναι σαν παρότρυνση προκειμένου να κινηθούμε γύρω και εντός του πολιτιστικού τοπίου της περιοχής, ενώ η ίδια φράση θα μπορούσε να είναι μία ποιητή διατύπωση του όρου ‘πολιτιστική κληρονομιά’.

Η έκθεση φιλοξενείται στο «κτίριο της επίθευσης» του Τεχνολογικού Πολιτιστικού Πάρκου Λαυρίου, που έχει ανακρηχθεί σε προστατευόμενο μνημείο βιομηχανικής αρχιτεκτονικής. Σε μία προσπάθεια να φανερωθεί το πνεύμα του τόπου, η έκθεση αναπαράγει την αίσθηση της περιήγησης στο τοπίο της Λαυρεωτικής και την ανακάλυψη των στοιχείων που συνθέτουν την υλική, άυλη και περιβαλλοντική κληρονομιά, όπως βιώθηκε από τους συμμετέχοντες. Φωτογραφίες, ζωγραφική, performance, εγκαταστάσεις, γλυπτά και video art συστήνονται ως ζωντανά τεκμήρια των διακριτών και πολιτιστικών στοιχείων, ως τρόποι προσέγγισης και φροντίδας του «ευθραυστού πλούτου» (χαρακτηρισμού της UNESCO για τον πολιτιστική κληρονομιά) μιας περιοχής που, αν και τόσο κοντά στο μητροπολιτικό κέντρο της χώρας, παραμένει άγνωστη σε μεγάλο βαθμό. Συνολικά, τα έργα τέχνης να συνισφάερον στη σύγχρονη καλλιτεχνική αναζήτηση και επανεμφάνιση του πολιτιστικού και ιστορικού πλούτου της Λαυρεωτικής.

Το σώμα του έργου του Αύγουστου Βεινόγλου *Conception of the Shore* αποτελείται από ζωγραφιές με μολύβι και γλυπτικά αντικείμενα. Ο Βεινόγλου αποτυπώνει στις ζωγραφιές, εικόνες από χώρους της Λαυρεωτικής που ανακάλυψε περιπλανώμενος σε νεαρή ηλικία ή που γέννησε η φαντασία του και συστήνει τα γλυπτικά αντικείμενα ως μακέτες της περιοχής. Στο σύνολο τους, οι ζωγραφιές και τα γλυπτά λειτουργούν σαν μία αναπαράσταση μελλοντικής αρχαιολογίας. Εμπνεόμενη από το γεωλογικό πλούτο και τη μεταλλευτική ιστορία, η Μαρία Ευσταθίου χρησιμοποιεί τα μέταλλα που αφθονούν στη Λαυρεωτική και το χώμα που έχει συλλέξει από την περιοχή για να δημιουργήσει τη σειρά μικρογλυπτών από ποροεάνη *Extended ground*. Τα γλυπτά θυμίζουν μία πολλά χρωμάτων και υφών. Στα γλυπτά της Eva Isleifis *Paradox of Value* και *you were here* διακρίνονται συβόλα που παραπέμπουν στην ιστορία της Λαυρεωτικής, όπως στην εξόρυξη του αργύρου τον 6ο αι. π.Χ. για την έκδοση του Αθηναϊκού τετραδράχμου και στην ορθή χρήση του νερού για τον εμπλουτισμό των εξουρουσμένων ορυκτών. Αναδιημερινότατα τα σύμβολα, η Isleifis θέτει σε κρίση το ζήτημα της αξίας των αγαθών και πως αυτές προκύπτουν, και τέλος αναστοχάζεται την πολυτιμότητα του νερού και της συνήθους εργασίας των υπογεγνών μεταλλωρύχων. Αφετηρία της εγκατάστασης *LAP: AIR & PALM* της Γεωργίας Κοτρέτσου είναι η εργατική συνεικία του Κυπριανού και το Φωνικόδόσας του Λαυρίου μέχρι το κτίριο της Ξακουστής Ευτέρπης. Η καλλιτέχνης κάνει μινεία για ένα νέο τόπο που ανανέει πνευματικά, ψυχικά και σωματικά. Με μέσο τη φωτογραφία, ο Παναγιώτης Λάμπρου συλλέγει στοιχεία για ιστορικά γεγονότα που έρχονται σε ένταση ή και τρίτη θέση στην επίσημη ιστορική συλλογική μνήμη. Κατ’ επέκταση, ο Λάμπρου με τη σειρά φωτογραφιών *Κόνις* από τις συνεικίες του Λαυρίου και αποτυπώνοντας στιγμιότυπα από την καθημερινότητα επιχειρεί να βρει τις συνδέσεις με την ιστορία του εργατικού δυναμικού και τις ζωές των ανθρώπων. Με τη σειρά *Κόνις*, ο Λάμπρου σπεύδει να ανασυνθέσει τη συλλογική μνήμη και μεμιάς συνδέει την ιστορία και το παρελθόν με το παρόν.

Με performance και video art, η Μαρία Νικηφοράκη αποπεράτνει να δώσει μία πνευματική και διανοητική διάσταση στους τόπους ταχής των ρυσασμένων εδαφών που προκάλεσε η έντονη μεταλλευτική δραστηριότητα του 19ου και 20ου αιώνα. Η Νικηφοράκη αντιλαμβάνεται τις πέτρες ως πνευματικά στοιχεία και τον χώρο σαν ένα συναισθηματικό τοπίο. Ειδικότερα, η Νικηφοράκη στο *Tongue Animal* μετατρέπει το χώρο υγειονομικής ταφής ρυσασμένων εδαφών του Τεχνολογικού Πολιτιστικού Πάρκου σε τελετουργικό τόπο εξύμνησης και επανομίωσης της συμβολικότητας ενός τόφου. Το ζήτημα της περιβαλλοντικής ρύπανσης, επίσης είναι το επίκεντρο του video δοκιμίου *Healing Earth* των Campus Novel. Καθώς οι Campus Novel εντοπίζουν τα φυτά που βοηθούν στην αποκατάσταση του περιβάλλοντος και τις διεργασίες που αργά το “θεραπεύουν”, επαναξιολογούν τα οικολογικά και πολιτικά όρια της. Ο Γιώργος Παλαμάρης εστιάζει στο ανθρώπινο δυναμικό των μεταλλωρύχων. Στην εγκατάσταση του *Some grams of silver* αντιστοιχίζει το βάρος ενός μέσου μεταλλωρυχου με το βάρος των πετρωμάτων και το βάρος μιας μικρής ποσότητας ασημιού με ένα νόμισμα.

Μετά από παρατήρηση του τοπίου και των ανθρώπων επεμβάσεων σε αυτό, η Κατερίνα Παπαζήση, με γλυπτά και ζωγραφική ανακατασκευάζει μία οπτική αφήρηση που βασίζεται στη συνεχή κίνηση’ από έξω προς τα μέσα και πάλι έξω’. Κατά συνέπεια, στο έργο *Down to the Paradise City*, η Παπαζήση εξερευνά τους δεσμούς συγγενείας μεταξύ του σώματος της, της πρακτικής της που εστιάζει στο χρώμα και του τοπίου και ανακαλύπτει τη σύνδεση με τη γη μέσα από την φροντίδα για αυτή. Ο Γιώργος Σαλαμέ φωτογραφίζει σημεία θέσεσης και χαραμάδες, επιζητώντας να συνδεθεί με την ιστορία του Λαυρίου και των ανθρώπων που εργάστηκαν για να ‘βγάλουν από τη λήθη και την αφάνεια τα ορυκτά’. Ο Σαλαμέ ισχυρίζεται ότι για τη σειρά *Λαυρεωτικά Χρήματα* φωτογραφίζει με τα μάτια ενός γεωλόγου. Πράγματι, για να βρει τις ‘χαραμάδες’ για τις στοές, ο Σαλαμέ περιηγήθηκε στο τοπίο σαν έναν επιστήμονα -ερευνητή. Η μελέτη, ωστόσο, υπερβαίνει το ζήτημα της αξιοποίησης του εδάφους για τις πρώτες ύλες, μιας που το υλικά, τα κτιστά υπολείμματα και τα αντικείμενα που εμφανίζονται προδίδουν μια τύπου φωτογραφική εξερεύνηση του τοπίου. Η Βασιλική Σηφοστρατουδάκη, για το έργο *Μερικές έχουν μόνο όνομα και άλλες φέρουν και μια ιστορία* πραγματοποιεί ερήμηνες παρεμβάσεις στο τοπίο με γραμμές από εύπλαστα και εύθραυστα υλικά, που ερμηνεύονται σαν ορίζοντες. Οι φωτογραφίες από την καταγραφή των παρεμβάσεων δημιουργούν παράδραση και τρόπους θέασης του τοπίου. Ο Αλέξης Φιδetzής, για το video *Staring us immobile* ανατρέπει στην κοινωνική τηλεοπτική εκπομπή ‘Λαυρεωτική- Η Μεγάλη Αλεργία’ (1982, ΕΡΤ) και εστιάζει στην απόπειρα βαθνολομού και αποκαθήλωσης του ανδριάντα του ιδρυτή της Γαλλικής Εταιρείας Μεταλλείων, Ι.Β. Σερπιέρη που σήμερα βρίσκεται στην κεντρική πλατεία του Λαυρίου. Η σειρά φαίνεται πως λειτουργήσει σαν μάθημα ιστορίας που επηρέασε ιδιαίτερα και την ιστορική συνείδηση των κατοίκων. Ο τότε δήμαρχος Λαυρίου, για να προστατέψει το γλυπτό, το μετέφερε στην Εθνική Γλυπτοθήκη στην Αθήνα όπου και παρέμεινε μέχρι πρόσφατα.

Με την έκθεση *Λαυρεωτική Γη, ο απόηχος μιας μακρινής εποχής* στο Τεχνολογικό Πολιτιστικό Πάρκο Λαυρίου, δίνεται η ευκαιρία να κινηθούμε και να δούμε πέρα από τα γνώριμα όρια. Τα έργα, στο σώμα τους συμπεκνώνουν ότι βρίσκεται σε λειτουργία, ακόμα και αν δεν μπορεί να ιδωθεί. Σε κάθε έργο αποτυπώνονται οι μνήμες, οι σχέσεις, οι γνώσεις, οι επιπτώσεις, οι εποχές, οι απόηχοι, ανεξάρτητα αν για τη δημιουργία του κάθε έργου, σημείο εκκίνησης ήταν η υλική, άυλη ή περιβαλλοντική κληρονομιά. Τα έργα και η έκθεση μιλούν για το βίωμα του τόπου, καλώντας μας να συλλογιστούμε και να συνδεθούμε με ότι έρχεται στη ζωή του.

Συμμετέχουν οι: Αύγουστος Βεινόγλου, Μαρία Ευσταθίου, Eva Isleifis, Γεωργία Κοτρέτσος, Παναγιώτης Λάμπρου, Μαρία Νικηφοράκη, Campus Novel, Γιώργος Παλαμάρης, Κατερίνα Παπαζήση, Γιώργος Σαλαμέ, Βασιλική Σηφοστρατουδάκη, Αλέξης Φιδetzής.

The Land of Lavreotiki, the echo of a distant time

The Lavreotiki art project invited 12 contemporary artists to explore the cultural heritage (tangible, intangible and environmental) of Lavreotiki and to create a new work for the group exhibition *The Land of Lavreotiki, the echo of a distant time*.

Lavreotiki is located at the southeastern tip of Attica, has a rich mineral substrate, and already since antiquity, mining was a central productive activity. The pursuit of exploiting valuable materials resulted in the development of social arrangements and industries. Around 500 BC, silver extraction financed the city-state of Athens. After a long pause, mining and metallurgy activities were revived in the 19th century with the establishment of the Modern Greek state. The French Mining Company and the Greek Mining Company took control of mining and metallurgical operations, transforming the city of Lavrion in Lavreotiki into an industrial city par excellence. The natural resources of Lavreotiki’s land and the ancient mining and metallurgical technologies that were revied during that time significantly contributed to the economic and industrial development of the Modern Greek State. In recent years, authorities have taken action to include the Lavreotiki Geopark among the monuments of UNESCO’s world heritage. In May 2023, the land of Lavreotiki was incorporated into the UNESCO Global Geoparks Network and the European Geoparks Network, as a Monument of Geological and Cultural Heritage.

Indeed, the land of Lavreotiki serves as an open-air museum. Its history is intricately intertwined with its underlying composition. Monuments and constructed remnants extend far beyond the visible surface. Alongside the numerous ancient mineral workshops, the extensive network of subterranean passages carved out for uncovering silver-lead deposits spans several hundred kilometers. The term “Lavreotiki” finds its origins in the ancient word “lavra,” denoting a narrow passage, likely alluding to the ancient mining galleries. The Lavreotiki region has been extensively explored and exploited for its subterranean resources, inviting us to perceive it as a landscape that encompasses both the land’s exterior and its hollow interior.

Despite the wealth of evidence, Lavreotiki remains somewhat overlooked. This phenomenon isn’t solely due to the fact that a significant portion of its monuments lie within dimly lit spaces, concealed deep within the earth. Rather, the realization that the geosites, mineral treasures, ancient and modern mining, and metallurgical heritage constitute a vital aspect of both tangible and intangible heritage, as well as the environmental heritage of Attica’s landscape on a broader scale is not extensively known. Ultimately, it’s not widely recognized that Lavreotiki is a multi-layered site-monument. The Lavreotiki Art Project and the group exhibition *The Land of Lavreotiki, the echo of a distant time*, address the need to acknowledge that the cultural landscape of Lavreotiki demands attention. It’s imperative to recognize that a significant aspect involves repeated visits and on-site research to fully comprehend its depth and significance.

The artists participated in daily field trips that were organized in collaboration with local and from other areas cultural institutions. They were introduced to the mineral wealth, the mining and metallurgical activity in ancient and modern times, the social structures that developed and their implications, and at last the impacts of the mineral exploitations on the environment and humans. The process of research is featured in the online publication “LAVREOTIKI ART PROJECT” which THE TELOS SOCIETY (2022) created.

The exhibition *The Land of Lavreotiki, the echo of a distant time*, emerges as a culmination of the participants’ deep exploration into Lavreotiki’s cultural heritage. This collective effort will find its venue at the Lavrion Technological Cultural Park, an existing protected monument of industrial archaeology. Utilizing mediums such as photography, videos, paintings, installations, performances, and sculptures, the space will be transformed into an immersive journey. Essentially, the exhibition will serve as an

experiential expedition, reinvigorating the essence of the place while embracing the delicate intricacies of its existence. These intricacies were uncovered during the participants’ pursuit of its tangible, intangible, and natural heritage. Overall, the artworks collectively contribute to the contemporary artistic exploration and reinterpretation of Lavreotiki’s cultural and historical tapestry.

Augustus Veinoglou’s *Conception of the Shore* consists of drawings and sculptural pieces. His drawings portray regions within Lavreotiki, a place he explored during his youth, as well as images stemming from his imagination. The sculptural objects resemble architectural models of the areas he pondered. Altogether, the drawings and models embody a representation of prospective archaeology. Drawing inspiration from the geological abundance and mining history, Maria Efstathiou utilizes the abundant metals found in Lavreotiki and the soil she collected from the locale to make the series of micro-sculptures titled *Extended Ground*. This series evokes a spectrum of colors and traces.

For her sculptures *Paradox of Value* and *you were here*, Eva Isleifis adopts and reinterprets symbols linked to Lavreotiki’s history, such as the 500 BC silver extraction that funded the production of Athenian Tetradrachms and the preservation and circulation of rainwater for ore washing facilities. Through these symbols, Isleifis underlines the contradiction in the value of goods and questions how values emerge contemplating how invaluable water and human labor are. The starting point of Georgia Kotretsos’ installation *LAP: AIR & PALM* is the working-class district of Kyprianos and the Palm Forest in Lavrion, extending to the renowned Eftepi building. This work serves as a commemorative gesture toward a place that she deeply resonates with both spiritually and physically. *Konis*, a photography series by Panayiotis Lamprou, delves into the course of history to trace facts about secondary or tertiary places within collective memory. Lamprou captures Lavrion’s neighborhoods and daily life, alluding to the history and the lives of the labor force in Lavreotiki. It is as if, in a single stroke he bridges history and the past with the present.

In *Tongue Animal*, a performance and video work, Maria Nikiforaki undertakes the task to imbue a spiritual essence into the burial sites situated within the polluted land, a consequence of the intense mining activity during the 19th and 20th centuries. Nikiforaki’s transformation of the landscape into a site of ritualistic decontamination and restoration revitalizes and commemorates the symbolic value of a grave. The concern of environmental contamination is also the central focus of the video essay *Healing Earth* by Campus Novel. As Campus Novel identify the plants that aid in environmental rejuvenation and document the processes of ‘healing,’ they reevaluate the dual aspects of environmental threats and recovery, considering the ecological and political implications. George Palamaris’ primary focus lies on the labor force of the miners. In his sculptural installation titled *Some Grams of Silver*, he employs an analogy that equates the weight of an average miner with that of rocks, and the weight of a small quantity of silver with that of a coin. This analogy serves as a reflection on the physical and symbolic weight within mining activities. Having closely observed the landscape and human interventions, Katerina Papazissi engages in the reconstruction of a visual narrative using painting and sculpture. Her creative process hinges on the continuous motion from outside to inside and outside again. Consequently, *Down to the Paradise City* exemplifies how Papazissi delves into the interplay between her own body, her artistic practice that centers around color and finally discovers a connection to nature through the concept of care.

In his pursuit to unveil and reveal the history of both the place and the individuals who labored within the landscape, George Salameh embarks on a journey through Lavreotiki’s terrain, seeking out the entrances to mining galleries and workshops. Salameh’s approach in *Lavreotiki’s Sediments* resembles that of a scientist, reminding of, for instance, a geologist; however, his exploration extends beyond the natural resources, revealing a kind of a psychogeographical understanding of the landscape. For the project *Some have a name and others carry a story*, Vasiliki Sifostatoudaki undertook a series of interventions where she ‘drew’ lines into the landscape using soft and fragile materials, interpreting them as horizon lines. The resulting photographs from this documentation serve as windows and diverse perspectives for viewing the landscape. In the video, *Staring us immobile*, Alexis Fidetzis revisits the television show “Lavreotiki - The Great Strike” (1982, ERT) and focuses on the incident of attempting to vandalize and remove the statue of J. B. Serpier, the founder of the French Mining Company. The statue is currently situated in the heart of Lavrion. The series appears to have functioned as a history lesson that significantly influenced the historical consciousness of the residents. The then Mayor of Lavrio, in order to protect the sculpture, transferred it to the National Sculpture Gallery in Athens, where it remained until recently.

The exhibition *The Land of Lavreotiki, echoes of a distant time* at the Lavrion Technological Cultural Park offers a chance to venture beyond the confines of the familiar. The artworks distill hidden operations into their core essence, even if certain aspects remain invisible or unseen. Irrespective of the division between tangible, intangible, and environmental heritage, all the artworks delve into memories, experiences, knowledge, events, connections, and reverberations. The artworks and the exhibition are centered around the experience of the place, inviting us to ponder and forge a connection with its existence.

Participant artists: Maria Efstathiou, Alexis Fidetzis, Eva Isleifis, Georgia Kotretsos, Panayiotis Lamprou, Maria Nikiforaki, Campus Novel, George Palamaris, Katerina Papazissi, George Salameh, Vasiliki Sifostatoudaki, Augustus Veinoglou.

Μαρία Κογιάφα

Δρ. Αρχαιολογίας, πρώην Υπεύθυνη Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Λαυρίου

Το πολιτιστικό τοπίο της Λαυρεωτικής στην ολόκλητη που αποτελεί πηγή έμπνευσης και δημιουργίας για τους ανθρώπους της τέχνης και του πολιτισμού. Είναι ένα τοπίο με πυκνό γεωλογικό, αρχαιολογικό και ιστορικό φόντο, όπου μπορεί να συναντήσει κανείς διάσπαρτα τα πολυάρθμα ίχνη του εξορυκτικού παρελθόντος της περιοχής. Ενώ, όμως, πρόκειται για ένα τοπίο με έντονη την ανθρώπινη παρέμβαση διαχρονικά και εξελικτικά από τα προϊστορικά χρόνια ως τις μέρες μας, ταυτόχρονα μάς παρέχει μια ‘ακατέραστη’ εμπειρία καθώς ξεδιπλώνεται ανοράνιστο στον παρατηρητή χωρίς την επίσημη καθοδήγηση ενός επιμελημένου χώρου. Με άλλα λόγια, η Λαυρεωτική απαιτεί από τον υποψιασμένο επισκέπτη να δράσει στο έδαφος της και να εξερευνήσει προκειμένου να ανακαλυφθούν τα μυστικά της, είτε αυτά έχουν μνημειακή ορατότητα (π.χ. τα αρχαία πλυντρία) είτε πρόκειται για κατάλοιπα που το βλέμμα τείνει να προσπεράσει (π.χ. ένας λθισωρός ή ένα χάσμα στο έδαφος) είτε πρόκειται για άδyla στοιχεία που απαιτούν γνώση και φαντασία για να ζωντανέψουν (π.χ. οι συνθήκες εργασίας στα μεταλλεία). Σε αυτό το εξερευνητικό/ανακαλυπτικό πλαίσιο κινήθηκε το Lavreotiki Art Project που εμπνεύστηκε και διοργάνωσε η εικαστικός Αμαλία Χαρικοπούλου με στόχους ερευνητικούς και καλλιτεχνικούς και με όρους σύγχρονης τέχνης. Με πολλή χαρά συνεργαστήκαμε στο ΚΠΕ Λαυρίου με την Αμαλία και την ομάδα των εικαστικών που συμμετέχουν στο πρωτότυπο αυτό εγχείρημα με σκοπό να μοιραστούμε τις γνώσεις μας για τα μοναδικά χαρακτηριστικά της περιοχής μας αλλά και τις εμπειρίες μας από τη βιωματική μας σχέση με τον τόπο. Για ακόμη μία φορά διαπιστώσαμε ότι δεν απαιτείται ιδιαίτερη προσπάθεια για να νιώσει ένας ευαίσθητος δέκτης συνειραμένος από τη Λαυρεωτική και να επιδιώσει την μύηση και την εμφάνισήν –ο τόπος ‘μιλάει’ και μάλιστα άκρως γοητευτικά. Οι πολλαπλές επισκέψεις των εικαστικών και οι περιηγήσεις τους στην ενδοχώρα είχαν ως αποτέλεσμα να ξεδιπλωθούν οι δημιουργικές τους δυνάμεις που οδήγησαν στην ολοκληρωμένη πρόταση του Lavreotiki Art Project. Χωρίς αμφιβολία το εικαστικό αυτό εγχείρημα συμβάλει αποφασιστικά στην ανάδειξη ενός ρευστού και πολύπλοκου πολιτιστικού τοπίου και στην κατανόηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής. Έτσι ώστε η Λαυρεωτική να πάψει σταδιακά να αποτελεί το καλύτερα κρυμμένο μυστικό της Αττικής.

Maria Kayafa

Dr. of Archaeology, former Head the Lavrion Centre of Environmental Education

The cultural landscape of Lavreotiki as a whole constitutes a source of inspiration and creation for individuals in the arts and culture. It is a landscape rich in geological, archaeological, and historical significance, where one can encounter scattered traces of the region’s mining past. However, despite being a landscape marked by continuous and evolving human intervention from prehistoric times to the present day, it simultaneously provides us with a ‘raw’ experience as it unfolds organically to the observer without the formal guidance of a curated space. In other words, Lavreotiki demands that the attentive visitor engage with its terrain and act as an explorer in order to discover its secrets, whether they possess monumental visibility (e.g., ancient launderettes), or are remnants that the gaze tends to overlook (e.g., a pile of stones or a rift in the ground), or even intangible elements that require knowledge and imagination to come to life (e.g., working conditions in the mines). The Lavreotiki Art Project operated within this exploratory/discovery framework, inspired and organized by the visual artist Amalia Charikopoulou, with research and artistic goals and in the context of contemporary art. With great pleasure, we collaborated at the Lavrio Cultural and Environmental Park with Amalia and the team of artists participating in this original endeavor, aiming to share our knowledge about the unique characteristics of our region, as well as our experiences from our immersive relationship with the place. Once again, we found that it doesn’t require significant effort for a sensitive recipient to be captivated by Lavreotiki and to seek initiation and deepening – the place ‘speaks,’ and quite alluringly at that. The multiple views of the artists and their explorations in the hinterland led to the unfolding of their creative forces, which culminated in the comprehensive proposal of the Lavreotiki Art Project. Without a doubt, this artistic endeavor decisively contributes to highlighting a fluid and intricate cultural landscape and to comprehending the cultural heritage of the region, gradually unveiling Lavreotiki from its status as Attica’s best-kept secret.

Ειρήνη Μιχαλίδου

Υπεύθυνη Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Λαυρίου

Όταν η τέχνη συναντά την ιστορία, όταν οι καλλιτέχνες συναντούν τις πηλινές της πολύτιμης, μα και πολύπαθης γης της Λαυρεωτικής, όταν το φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον του Λαυρίου αποκαλύπτεται στους ανθρώπους της τέχνης, τότε δημιουργούνται έργα τέχνης που αξίζει να δούμε και να θαυμάσουμε . Ευχαριστώ θερμά την Αμαλία Χαρικοπούλου που με το Lavreotiki art project μου έδωσε την ευκαιρία να συμβάλω στην γνωριμία των συμμετεχόντων καλλιτεχνών με την Λαυρεωτική και φυσικά πολλά συγχαρητήρια για την πρωτοβουλία της παρούσας έκθεσης.

Irene Michailidou

Head the Lavrion Centre of Environmental Education

When art meets history, when artists encounter the wounds of the precious yet afflicted land of Lavreotiki, when the natural and human-created environment of Lavrio is unveiled to the people of art, then artworks are created that are worth seeing and admiring. I sincerely thank Amalia Charikopoulou for providing me with the opportunity to introduce the participating artists to Lavreotiki, through the Lavreotiki Art Project and of course, congratulations on the initiative of this exhibition.

Δημήτρης Καλιαμπάκος

Αντιπρόεδρος της Εταιρείας Αξιοποίησης & Διαχείρισης της Περιουσίας του Εθνικού Μετσόβιου Πανεπιστημίου - Τεχνολογικού Πολιτιστικού Πάρκου Λαυρίου

Το Τεχνολογικό Πολιτιστικό Πάρκο Λαυρίου, σταθερά από την ίδρυσή του στέκεται στο πλευρά των καλλιτεχνών που επιθυμούν τη διάδραση με το φυσικό καθώς και το ανθρωπογενές βιομηχανικό τοπίο του Λαυρίου και το πλούσιο πολιτιστικό του υπόβαθρο. Εικαστικό, κινηματογραφιστές, performer έχουν πολλές φορές φιλοξενηθεί στις εγκαταστάσεις που εδώ και σχεδόν τρεις δεκαετίες, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο έχει επιχειρήσει ένα πρωτοπόρο για το Ελληνικά δεδομένα εγχείρημα. Μια ιδιαίτερη σχέση έχει αναπτυχθεί με τους νέους δημιουργούς, αυτούς που κάνουν τα πρώτα τους βήματα, χαράζουν καινούργιες γραμμές τολμώντας να ξεφύγουν από την ‘πεπαιτημένη’. Η πρωτοβουλία του Lavreotiki Art Project είναι μια τέτοια περίπτωση. Το πάθος της συντονίστριας Αμαλίας Χαρικοπούλου κέρδισε από τα πρώτα βήματα της γνωριμίας την εμπιστοσύνη της ομάδας των ανθρώπων του Πάρκου και έτσι η απόφαση για συνεργασία και υποστήριξη προέκυψε φυσικά και αβίαστα. Αλλά και στη συνέχεια, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, η βιωματική προσέγγιση της αναγνώρισης και της κατανόησης του τόπου και της ιστορίας του από την ομάδα των καλλιτεχνών που συμμετείχαν, επιβεβαίωσε την πρώτη εντύπωση. Σε είναι αυτή η πρώτη έκθεση του Lavreotiki Art Project καλοτάξιδη και μακάρι να προκύψει μέσα από αυτή ένας μόνιμος καλλιτεχνικός θεσμός για το ΤΠΠΑ και το Λαύριο.

Dimitris Kaliabakos

Vice President of the Property Utilization & Management Company of the National Technical University of Athens - Lavrio Technological Cultural Park

The Lavrio Technological Cultural Park, since its establishment, has consistently stood by the side of artists who seek interaction with the natural environment as well as the human-made industrial landscape of Lavrio, along with its rich cultural background. Visual artists, filmmakers, and performers have often been hosted in the facilities. For almost three decades, the National Technical University of Athens (NTUA) has undertaken a pioneering project within the Greek context. A special relationship has developed with young creators, those taking their first steps, carving new paths, daring to break away from the beaten track. The initiative of the Lavreotiki Art Project is one such case. The passion of the coordinator, Amalia Charikopoulou, earned the trust of the Park’s team from the very beginning of their acquaintance. Consequently, the decision for collaboration and support emerged naturally and effortlessly. Furthermore, the methodology followed, the experiential approach to recognizing and understanding the place and its history by the participating group of artists, confirmed the initial impression. May this first exhibition of the Lavreotiki Art Project be successful, and hopefully, through it, a permanent artistic platform to emerge for the Lavrio Technological Cultural Park and Lavrio itself .

Φορέας οργάνωσης/ Organisation:

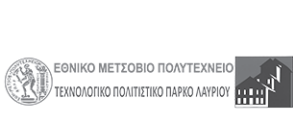
Με την οικονομική υποστήριξη και την ανάθεση του Υπουργείου Πολιτισμού With the financial support and under the auspices of the Ministry of Culture

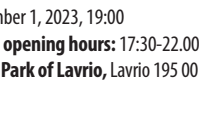
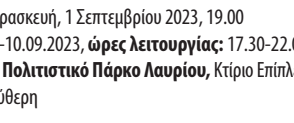
Υπό την Αιγίδα/ Under the Auspices:

Συνεργαζόμενοι φορείς/ In collaboration with:

Χορηγοί/ Sponsors:

Opening: Friday, September 1, 2023, 19:00

Duration: 1-10.09.2023, **opening hours:** 17:30-22.00

Technological Cultural Park of Lavrio, Lavrio 195 00

Free entrance

Εγκαινία: Παρασκευή, 1 Σεπτεμβρίου 2023, 19.00

Διάρκεια: 01-10.09.2023, **ώρες λειτουργίας:** 17.30-22.00

Τεχνολογικό Πολιτιστικό Πάρκο Λαυρίου, Κτίριο Επίθευσης, Λαύριο, 195 00

Είσοδος: Ελεύθερη